

Wojciech STARĘGA

Przyczynek do poznania fauny pająków (*Aranei*) Polski

К познанию фауны пауков (*Aranei*) Польши

Beitrag zur Kenntnis der Spinnen-Fauna Polens (*Aranei*)

Fauna pająków Polski poznana jest bardzo nierównomiernie. Do najlepiej zbadanych obszarów należą Dolny Śląsk, Sudety, Wielkopolska, Mazowsze, Tatry, Beskid Zachodni oraz niektóre partie Niziny Sandomierskiej, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Podlasia i Wybrzeża. O pozostałych regionach mamy jedynie bardzo skąpe wiadomości. Celem tej pracy jest chociaż częściowe wypełnienie luk w znajomości naszej fauny tej ciekawej grupy zwierząt. Oparłem się przede wszystkim na materiałach zebranych przez siebie w czasie badań terenowych nad kosarzami, głównie w Bieszczadach, a także na materiałach zgromadzonych przez kolegów z Instytutu Zoologicznego PAN. Przy opracowywaniu korzystałem z następujących publikacji: CHYZER i KULCZYŃSKI (1891–1897), LOCKET i MILLIDGE (1951–1953), MILLER (1947), REIMOSER (1937a, b), TULLGREN (1946), WIEHLE (1937, 1956, 1960, 1963). Dużą pomocą był przechowywany w Instytucie Zoologicznym PAN zbiór W. KULCZYŃSKIEGO, który, chociaż jeszcze nie całkowicie uporządkowany, umożliwił porównanie okazów i sprawdzenie poprawności wielu oznaczeń. W przypadkach wątpliwych kontrolę oznaczeń przeprowadził Prof. F. MILLER (Brno), za co mu niniejszym serdecznie dziękuję. Dane o rozmieszczeniu poszczególnych gatunków w Polsce podaję na podstawie katalogu PETRUSEWICZA (1937) oraz nowszych prac, rozmieszczenie ogólne — głównie na podstawie katalogów BONNETA (1945–1961) i ROEWERA (1942–1954).

Uwzględniam tu głównie gatunki z rodziny *Erigonidae*, której stan poznania, mimo iż w ostatnich latach poprawił się dzięki badaniom KAJAK (1960), KARPIŃSKIEGO (1956), ŁUCZAK (1953, 1954, 1960), MIKULSKIEJ (1950, 1955) i PILAWSKIEGO (1961, 1962, 1963, 1965, 1966), jest wciąż bardzo słaby w porównaniu z dobrze zbadanymi krajami, jak Wielka Brytania, Francja, Niemcy, Czechosłowacja czy Szwecja. Z innych rodzin wymieniam tylko gatunki rzadsze bądź nie wykazywane dotychczas z obszaru Polski.

Cały materiał dowodowy jest przechowywany w zbiorach Instytutu Zoologicznego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Theridiidae

Robertus neglectus (O. P.-CAMBRIDGE)

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, 10 VI 1964, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Wykazany dotychczas z Beskidu Śląskiego, Gór Bystrzyckich i Wielkopolskiego Parku Narodowego, poza Polską znany z zachodniej, środkowej i północnej Europy.

Linyphiidae

Meioneta mollis (O. P.-CAMBRIDGE)

Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, pod skibami na zaoranej suchej łące, 21 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Gatunek podany niedawno (1963) przez PILAWSKIEGO z Wrocławia i Bieszczad. Znany prawdopodobnie poprzednio z okolic Gdańska [*Micryphantès tener* MENGE = ? *Meioneta mollis* (O. P.-C.); WIEHLE, 1956]. Poza Polską występuje w Wielkiej Brytanii, zachodniej i środkowej Europie oraz na Półwyspie Bałkańskim.

Meioneta gulosa (L. KOCH)

Rybaki, pow. Kościerzyna, pn. brzeg jez. Sudomie, las liściasty, 27 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Okaz mój porównywałem z okazami pochodzącymi z Anglii i oznaczonymi przez JACKSONA oraz z pochodzącymi z Tyrolu i oznaczonymi przez KULCZYŃSKIEGO (zbiór W. KULCZYŃSKIEGO) i stwierdziłem ich zgodność do najdrobniejszych szczegółów. Gatunek dla fauny Polski nowy, znany dotychczas z Alp, Norwegii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Korsyki, Czechosłowacji i Węgier. WIEHLE (1956: 113) pisze o nim: „Die Art ist aus den Alpen... und aus den nordischen Ländern... bekannt, in England wurde... die untere Grenze ihres Vorkommens... mit 600 m angegeben.” Stanowisko na Pojezierzu Pomorskim zasługuje w związku z takim rozmieszczeniem tego gatunku na tym większą uwagę.

Syedra myrmicarum (KULCZYŃSKI)

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, pod kamieniami w mrowisku *Myrmica rubida* (LATR.)¹, 29 IV 1965, leg. W. STARĘGA — 2 ♂♂, 4 ♀♀.

Gatunek znany dotychczas tylko z Babiej Góry (locus typicus, KULCZYŃSKI, 1881, 1882a, b,) oraz ze Słowacji (KRATOCHVÍL i MILLER, 1938). Żyje wyłącznie w mrowiskach *Myrmica rubida* (LATR.). Moje okazy całkowicie odpowiadają zarówno opisowi oryginalnemu (KULCZYŃSKI, 1882a — ♀), jak i opisowi KRATOCHVÍLA i MILLERA (1938 — ♂).

Centromerus sellarius (SIMON)

Bieszczady: g. Dział, zbocze pn., ca 800 m, las bukowy, 26 VIII 1961, leg. W. STARĘGA — 1 ♀; Cisna, pow. Lesko, g. Rożki, zbocze pn., ca 600–650 m, las mieszany, 12 IX 1962, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 1 ♀, 1 V 1965, leg. W. STARĘGA — 2 ♀♀; g. Poło-

¹ Mrówki oznaczył dr B. PISARSKI.

nina Caryńska, zbocze pd., ca 950–1050 m, rumowisko kamienne na połoninie, 16 VI 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Moje oznaczenia zostały, mimo całkowitej zgodności okazów z opisem WIEHLEGO (1956), sprawdzone (częściowo) przez Prof. F. MILLERA. Gatunek nowy dla fauny Polski, znany dotychczas z Hiszpanii, Francji, Niemiec i Czechosłowacji.

Centromerus similis KULCZYŃSKI

Bieszczady: g. Dział, zbocze pn., ca 800 m, las bukowy, 26 VIII 1961, leg. W. STARĘGA — 1 ♀; Wetlina, pow. Lesko, g. Wierch Muchanin, zbocze pd.-zach., ca 660–730 m, las bukowo-jaworowy, 16 VII 1962, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 1 ♀.

Okazy zgodne są całkowicie z syntypami tego gatunku, z którymi je porównywałem, a oznaczenia zostały jeszcze dodatkowo sprawdzone przez Prof. F. MILLERA. Gatunek w katalogu PETRUSEWICZA (1937) opuszczony, w Polsce znany z Przemyśla i okolic Krakowa (CHYZER i KULCZYŃSKI, 1894: 84), poza Polską z Czechosłowacji, Węgier, Austrii, Niemiec, Jugosławii i Bułgarii oraz Szwajcarii i Francji.

Bathyphantes similis KULCZYŃSKI

Bieszczady: Dwernik, pow. Ustrzyki Dolne, g. Średni Wierch, zbocze pn.-wsch., ca 660 m, las mieszany, 3 XI 1962, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 1 ♀.

Oznaczenie zostało sprawdzone przez Prof. F. MILLERA. Gatunek karpacki, z Polski dotychczas nie wykazywany.

Lepthyphantes arciger (KULCZYŃSKI)

Bieszczady, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA: g. Krzemień, „grzebień” szczytowy, ca 1320–1335 m, 9 IX 1962 — 1 ♀; Łubne, pow. Lesko, kota 817, zbocze pd.-wsch., ca 700 m, las mieszany, 5 XI 1963 — 1 ♀.

Również te oznaczenia skontrolował Prof. F. MILLER. Gatunek górski, znany w Polsce z Tatr, Babiej Góry, Karkonoszy i Gór Izerskich, poza Polską z Czechosłowacji, Austrii i Rumunii.

Lepthyphantes collinus (L. KOCH)

Bieszczady: g. Tarnica, połonina szczytowa, ca 1320–1348 m, rumowisko kamienne, 9 IX 1962, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 2 ♀♀.

Oznaczenie tego nowego dla fauny Polski gatunku sprawdził Prof. F. MILLER. Dotychczas wykazywany z Francji, Niemiec, Danii, Szwajcarii, Włoch, Austrii, Czechosłowacji, Węgier, Rumunii, Bułgarii i ZSRR.

Erigonidae

Ceratinella brevipes (WESTRING)

Bieszczady: g. Halicz, połonina szczytowa, ca 1250–1335 m, rumowisko kamienne, 8 VIII 1963, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 1 ♀.

W Polsce podawany dotychczas tylko z Tatr i okolic Gdańska, poza Polską z całej Europy oprócz Półwyspów Iberyjskiego i Apenińskiego. Moje oznaczenie, mimo całkowitej zgodności okazu z opisem WIEHLEGO (1960), zostało jeszcze skontrolowane przez Prof. F. MILLERA.

Ceratinella brevis (WIDER)

Puszcza Kampinoska: Nowe Budy, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, skraj olsu, 12 III 1957, leg. R. BIELAWSKI et A. GRABOWSKA — 2 ♂♂, 1 ♀. Polanki, pow. Żywiec, pod różą na miedzy, 13 IV 1964, leg. B. BURAKOWSKI — 1 ♀. Bieszczady, Cisna, pow. Lesko, leg. W. STARĘGA: taras Solinki, 29 IV 1965 — 1 ♀; g. Różki, zbocze pn., ca 650–750 m, las mieszany, 1 V 1965 — 1 ♀.

Moje okazy były porównywane z okazami oznaczonymi przez KULCZYŃSKIEGO i wykazują całkowitą z nimi zgodność. Gatunek znany w Polsce z kilku stanowisk na obszarze całego kraju, poza Polską z większej części Europy (oprócz południa).

Wideria antica flavida (MENGE)

Bieszczady, Cisna, pow. Lesko: g. Jasienik, zbocze pd.-zach., ca 600–700 m, las mieszany, 14 IX 1962, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 1 ♂; g. Rożki, zbocze pn., ca 650–750 m, las mieszany, 1 V 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♂.

W Polsce znany dotychczas tylko z okolic Gdańska (terra typica) i dorzecza Biebrzy, poza Polską ze wschodniej części Niemiec.

Wideria melanocephala (O. P.-CAMBRIDGE)

Puszcza Kampinoska: Nowe Budy, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, skraj olsu, 12 III 1957, leg. R. BIELAWSKI et A. GRABOWSKA — 1 ♀.

W Polsce notowana z Puszczy Białowieskiej, okolic Częstochowy, Tatr, Gór Stołowych i Karkonoszy. Rozmieszczenie ogólne: Wielka Brytania, Szwecja, Francja, Belgia, Niemcy, Austria, Czechosłowacja, Węgry.

Cornicularia kochi (O. P.-CAMBRIDGE)

Puszcza Kampinoska: Nowe Budy, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, skraj olsu, 12 III 1957, leg. R. BIELAWSKI et A. GRABOWSKA — 1 ♂.

Wykazana tylko z dorzecza Biebrzy (KAJAK, 1960). Poza Polską znana z Europy Zachodniej, Północnej i Środkowej.

Cornicularia unicornis (O. P.-CAMBRIDGE)

Puszcza Kampinoska: Nowe Budy, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, skraj olsu, 12 III 1957, leg. R. BIELAWSKI et A. GRABOWSKA — 1 ♂.

Znana z okolic Gdańska i dorzecza Biebrzy. Zasięg tego gatunku obejmuje Europę, z wyjątkiem części południowej.

Cornicularia vigilax (BLACKWALL)

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, 10 VI 1964, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Oznaczenie sprawdził Prof. F. MILLER. Gatunek w Polsce znany tylko z okolic Krakowa, poza Polską z całej Europy.

Tigellinus furcillatus (MENGE)

Lesko, 17 VI 1960, leg. R. BAŃKOWSKA — 1 ♂.

W Polsce znany dotychczas z okolic Krakowa, Częstochowy, Rzeszowa i Gdańska, rozmieszczony w środkowej i północnej Europie.

Dicymbium nigrum (BLACKWALL)

Bieszczady, pow. Lesko, leg. W. STARĘGA: Dożyca, sucha łąka, 16 VI 1964 — 1 ♀; Cisna, taras Solinki, 29 IV 1965 — 1 ♀.

Gatunek wykazywany z rozproszonych po całej Polsce stanowisk, znany z całej Europy i Syberii.

Moebelia penicillata (WESTRING)

Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, suchy las sosnowy, na pniach sosen, 13 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 2 ♂♂, 1 ♀.

Moje okazy wykazują całkowitą zgodność zarówno z opisem WIEHLEGO (1960) jak i z okazami ze zbioru KULCZYŃSKIEGO, z którymi je porównywałem. Gatunek znany w Polsce z okolic Krakowa oraz z Oborników Śląskich, poza Polską z Europy Zachodniej, Środkowej i Północnej.

Saloca kulczyński MILLER et KRATOCHVÍL

Skały Panieńskie koło Krakowa, 13 XI 1881, leg. CIEŚLIK (ex coll. W. KULCZYŃSKI) — 4 ♀♀.

Gatunek podany z Bieszczad (bez stanowisk) przez PILAWSKIEGO (1965); poza Polską znany tylko ze Słowacji (MILLER i KRATOCHVÍL, 1938). Moje okazy są całkowicie zgodne z opisem oryginalnym.

Metopobactrus prominulus (O. P.-CAMBRIDGE)

Czystohorb, pow. Sanok, kserotermiczne południowe zbocze, kępy sosen i jałowca, 17 VI 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♂.

W Polsce znany dotąd tylko z Tatr (KULCZYŃSKI, 1881); poza Polską z Wysp Brytyjskich, Szwecji, Danii, Holandii, Francji, Szwajcarii, Niemiec, Czechosłowacji, Węgier i Serbii.

Micrargus herbigradus (BLACKWALL)

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, g. Rożki, zbocze pn., ca 650–750 m, las mieszany, 1 V 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♂.

Oznaczenie to sprawdził Prof. F. MILLER. Gatunek znany w Polsce z kilku rozrzuconych stanowisk; poza Polską z całej Europy.

Nothocyba subaequalis (WESTRING)

Bieszczady: Myczkowce, pow. Lesko, skarpa nad zalewem, wśród trawy i pod kamieniami, 14 VI 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♂.

Znany w Polsce dotychczas tylko z Wrocławia i Gór Stołowych; wykazywany z Wysp Brytyjskich, Szwecji, Francji, Szwajcarii, Niemiec, Włoch, Austrii, Czechosłowacji i Rumunii.

Dismodicus elevatus (C. L. KOCH)

Bieszczady: Kalnica, pow. Lesko, wilgotna łąka, 16 VI 1964, leg. W. STAREGA — 1 ♀. Czystohorb, pow. Sanok, kserotermiczne południowe zbocze, kępy sosen i jałowca, 17 VI 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♂.

W Polsce dość często spotykany. Znany z całej Europy, Turkiestanu, Kamczatki i Alaski.

Peponocranium praeceps MILLER

Bieszczady, leg. W. STAREGA: Nasiczne, pow. Ustrzyki Dolne, w ściółce przy pniu starej lipy przydrożnej, 24 V 1963 — 1 ♀; Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, 10 VI 1964 — 1 ♂.

Oznaczenia moje skontrolowane zostały przez autora tego gatunku, Prof. F. MILLERA. Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany tylko z Czechosłowacji.

Trichoncus affinis KULCZYŃSKI

Tatry: Goryczkowa, 2 VIII 1881, leg. B. KOTULA — 1 ♂ (det. W. KULCZYŃSKI).

Okaz ten pochodzi ze zbioru KULCZYŃSKIEGO. Danych o występowaniu tego gatunku w Polsce nie znalazłem w dotychczasowym piśmiennictwie i uważam go za nowy dla naszej fauny. Rozmieszczenie ogólne: Anglia, Holandia, Francja, Szwajcaria, Austria, Niemcy, Czechosłowacja, Węgry, Rumunia, Jugosławia i Bułgaria.

Gonatium rubellum (BLACKWALL)

Bieszczady, leg. C. DZIADOSZ et W. STAREGA: g. Krzemień, „grzebień” szczytowy, ca 1320–1335 m, 9 IX 1962 — 1 ♀; Dwernik, pow. Ustrzyki Dolne, g. Średni Wierch, zbocze pn.-wsch., ca 600 m, las mieszany, 3 XI 1962 — 1 ♀; Cisna, pow. Lesko, g. Hon, zbocze pd., ca 600–750 m, las iglasty, 4 XI 1963 — 1 juv.

Gatunek w Polsce dość często spotykany, poza Polską znany z całej Europy.

Entelecara acuminata (WIDER)

Bieszczady: Kalnica, pow. Lesko, wilgotna łąka, 16 VI 1964, leg. W. STAREGA — 1 ♀. Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, liściaste zarośla na brzegu Bugu, 27 VI 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♀.

W Polsce znana z okolic Gdańska, Krakowa i Rzeszowa oraz z Gór Stołowych, poza Polską z całej Europy i Turkiestanu.

Tiso vagans (BLACKWALL)

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, 29 IV 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♂.

W Polsce znane są dotychczas stanowiska tego gatunku w okolicach Gdańska, Krakowa i Rzeszowa oraz w Karkonoszach i Górach Stołowych. Rozmieszczenie ogólne obejmuje większą część Europy.

Erigonidium graminicola (SUNDEVALL)

Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, liściaste zarośla na brzegu Bugu, 12–20 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♂.

Jeden z naszych pospolitszych przedstawicieli rodziny *Erigonidae*, znany z całej Europy oraz Syberii i Japonii.

Gongyllidium rufipes (LINNAEUS)

Bieszczady: Lutowiska, pow. Ustrzyki Dolne, łąki nad pot. Syhłowatym, 19 V 1963, leg. W. STARĘGA — 1 ♀, 1 juv.

Gatunek pospolity w całej Polsce, znany ze stanowisk rozsianych na obszarze prawie całego kraju. Poza Polską wykazywany z całej Europy i Syberii.

Thyreosthenius parasiticus (WESTRING)

Bieszczady: g. Hnatowe Berdo, zbocze pd., ca 650–1000 m, stary las bukowy, 13 VII 1962, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 1 ♀; Dwernik, pow. Ustrzyki Dolne, pod kamieniami na łące, 26–29 X 1963, leg. W. STARĘGA — 1 ♂, 1 ♀.

Oznaczenia moje zostały sprawdzone przez Prof. F. MILLERA. Gatunek wykazany niedawno z Karkonoszy i Gór Izerskich (PILAWSKI, 1965), poza Polską znany z północnej, zachodniej i środkowej Europy, Islandii i Ameryki Północnej.

Oedothorax agrestis (BLACKWALL)

Bieszczady: Dwernik, pow. Ustrzyki Dolne; Cisna, Kalnica, Wetlina, pow. Lesko — liczne okazy z kilku stanowisk. Pieniny: nad pot. Łupiska, ca 500 m, 6 X 1950, leg. A. CHODOROWSKI et T. UMIŃSKI — 3 ♀♀.

Znany w Polsce z Beskidu Śląskiego i Tatr, poza Polską ze średniej wysokości gór Europy.

Oedothorax retusus (WESTRING)

Bieszczady: Lutowiska, Nasieczne, Ustrzyki Górne, pow. Ustrzyki Dolne; Cisna, pow. Lesko — łącznie 1 ♂, 4 ♀♀. Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, liściaste zarośla na brzegu Bugu, 12–20 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Znany w Polsce z kilku rozproszonych stanowisk, zamieszkuje całą Europę i Syberię.

Troxochrus scabriculus (WESTRING)

Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, pod skibami na zaoranej suchej łące, 21 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

W Polsce wykazany z okolic Gdańska, Krakowa i Rzeszowa, znany z większości krajów europejskich.

Diplocephalus cristatus (BLACKWALL)

Bieszczady, leg. W. STARĘGA: Ustrzyki Górne, pow. Ustrzyki Dolne, taras pot. Rzczyce, 25 IV 1965 — 3 ♂♂, 11 ♀♀; Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, 29 IV 1965 — 1 ♀. Czystohorb, pow. Sanok, kserotermiczne południowe zbocze, kępy sosen i jałowca, 17 VI 1965, leg. W. STARĘGA — 2 ♀♀.

Znany w Polsce z licznych rozsianych stanowisk, podawany z całej Holarctyki i Nowej Zelandii.

Diplocephalus latifrons (O. P.-CAMBRIDGE)

Bieszczady: Dwernik, pow. Ustrzyki Dolne, pod kamieniami na łące, 26–29 X 1963, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Kilkakrotnie wykazywany z obszaru Polski, głównie z gór; znany z większej części Europy.

Tapinocyba pallens (O. P.-CAMBRIDGE)

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, 29 IV 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Gatunek podany przez LEBERTA (1876) z Kowar koło Jeleniej Góry, notowany z prawie całej Europy.

Lophomma punctatum (BLACKWALL)

Puszcza Kampinoska: Budy Nowe, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, skraj olsu, 12 III 1957, leg. R. BIELAWSKI et A. GRABOWSKA — 1 ♀.

Dotychczas znana z okolic Gdańska i Częstochowy, a poza Polską z Wysp Brytyjskich, Szwecji, Danii, Niemiec, Belgii, Francji, Czechosłowacji, Węgier i Rumunii.

Erigonella ignobilis (O. P.-CAMBRIDGE)

Puszcza Kampinoska: Budy Nowe, pow. Nowy Dwór Mazowiecki, skraj olsu, 12 III 1957, R. BIELAWSKI et A. GRABOWSKA — 1 ♂.

Gatunek w Polsce wykazany tylko z okolic Rzeszowa (BARAN, 1935). Zamieszkuje Europę Północną, Zachodnią i Środkową.

Erigone atra (BLACKWALL)

Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, liściaste zarośla na brzegu Bugu, 12–20 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Jeden z pospolitszych u nas gatunków z rodziny *Erigonidae*, znany z całej Holarctyki.

Asthenargus paganus (SIMON)

Bieszczady: g. Hnatowe Berno, zbocze pd., ca 650–1000 m, stary las bukowy, 23 VIII 1961, leg. C. DZIADOSZ et W. STARĘGA — 2 ♀♀; g. Dział, zbocze pn., ca 800 m, las bukowy, 26 VIII 1961, leg. W. STARĘGA — 1 ♂.

Oznaczenia moje sprawdził Prof. F. MILLER. Gatunek znany w Polsce dotąd tylko z Karkonoszy (PILAWSKI, 1965), poza Polską z Wysp Brytyjskich, Szwecji, Francji, Szwajcarii, Niemiec, Czechosłowacji i Węgier.

Tetragnathidae

Tetragnatha dearmata THORELL

Zagórz, pow. Sanok, ruiny klasztoru, 12 VI 1964, leg. W. STARĘGA — 1 ♀ subad.

Oznaczenie moje, mimo zgodności okazu z opisem podanym przez WIEHLEGO (1963), zostało sprawdzone i potwierdzone przez Prof. F. MILLERA. Gatunek nowy dla fauny Polski, znany dotąd z Francji, Niemiec, Czechosłowacji, Węgier, Grecji, Szwecji, Norwegii, Finlandii i Kamczatki.

Gnaphosidae

Zelotes apricorum (L. KOCH)

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, 10 VI 1964, leg. W. STARĘGA — 2 ♀♀, 1 juv.

Gatunek po raz pierwszy stwierdzony na pewno w granicach Polski. SCHENKEL (1929) podał go wprawdzie z Karkonoszy, jednak bez dokładnego określenia stanowiska. Moje okazy (♀♀) mają budowę aparatu kopulacyjnego całkowicie zgodną z rysunkiem REIMOSERA (1937a). Rozmieszczenie: Europa (bez Półwyspu Iberyjskiego), Turkiestan, zachodnia Syberia.

Clubionidae

Microclubiona diversa (O. P.-CAMBRIDGE)

Bieszczady: g. Jasło, polonina szczytowa, ca 1000 m, 16 VII 1963, leg. Ekipa Działu Bezkręgowców I. Z. PAN — 1 ♂.

W Polsce znana z jednego stanowiska w Karkonoszach (PILAWSKI, 1963), poza Polską z Europy Zachodniej i Środkowej, Grecji i europejskiej części ZSRR.

Micaria subopaca WESTRING

Kolonie Mierzvice, pow. Łosice, suchy las sosnowy, na pniach sosen, 13 VII 1965, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Wykazana w Polsce tylko z Karkonoszy (PILAWSKI, 1963, sub *M. albostrata* L. KOCH). Mój okaz odpowiada całkowicie zarówno opisowi jak i rysunkom w pracach REIMOSERA (1937b) i TULLGRENA (1946). Gatunek znany z Francji, Szwajcarii, Niemiec, Danii, Szwecji, Austrii, Czechosłowacji, Węgier i Bułgarii.

*Thomisidae**Tmarus piger* (WALCKENAER)

Fronolów, pow. Łosice, pastwisko, 16 VI 1962, leg. W. STAREGA — 1 ♀ subad.

Znany z okolic Krakowa i Niepołomic oraz z Puszczy Kampinoskiej. Zasięg tego gatunku obejmuje prawie całą Europę, Algierię, Syrię, Kaukaz i Japonię.

Oxyptila rauda SIMON

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, taras Solinki, leg. W. STAREGA 10 VI 1964 — 1 ♀*, 29 IV 1965 — 1 ♀.

W Polsce dość rzadko spotykana, znana dotychczas tylko z Babiej Góry i Tatr, poza Polską zasięg jej obejmuje prawie całą Europę (bez północnych krańców), Syberię i Chiny.

Thanatus arenarius L. KOCH

Maćkowicze, pow. Siemiatycze, rzadko porośnięta sosnami skarpa nad Bugiem, 27 VII 1964, leg. W. STAREGA — 1 ♀.

Znany z Wielkopolskiego Parku Narodowego, okolic Czarnkowa, Bielinka nad Odrą, wyspy Wolin oraz ze Śląska. Rozmieszczenie ogólne: cała Europa, Kaukaz, Himalaje.

*Salticidae**Attulus helveolus* (SIMON)

Bieszczady: Dwerniczek, pow. Ustrzyki Dolne, g. Otryt, zbocze pd., ca 600 m, na skraju drogi, 5 IX 1962, leg. W. STAREGA — 1 ♀. Świdry Małe, pow. Otwock, na piasku przy brzegu Świdra, 17 VI 1965, leg. J. STAREGA — 1 ♀.

W Polsce dotychczas wykazany tylko z okolic Gdańska; znany z Francji, Holandii, Niemiec, Danii, Szwecji, Finlandii, Litwy, Rumunii i Tyrolu.

Yllenus arenarius MENGE

Kotuń, pow. Siedlce, wydma rzadko porośnięta sosnami, 23 IV 1962, leg. J. et W. STAREGA — 2 ♂♂. Fronolów, pow. Łosice, wydma z kępami sosny, leg. J. et W. STAREGA: 16 VI 1962, 13 VI 1963, 20 VIII 1963 — liczne ♀♀ i juv. Zielonka, pow. Wołomin, wydma wśród lasu sosnowego, 3 VI 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♀.

Gatunek rzadko spotykany, żyjący wyłącznie na wydmach porośniętych sosną. W Polsce znany z okolic Gdańska (terra typica), Bielinka nad Odrą i okolic Krakowa. Rozmieszczenie ogólne: Francja, Niemcy, Węgry, Jugosławia, Rumunia, Ukraina.

PIŚMIENNICTWO

- BARAN S. 1935. Materiały do fauny pajaków (*Araneida*) okolic Rzeszowa. Spraw. Kom. fizyogr. PAU, Kraków, 67: 23-36.
- BONNET P. 1945-1961. Bibliographia Araneorum. Analyse méthodique de toute la littérature aranéologique jusqu'en 1939. 1-3. Toulouse. T. 1: 832 pp., 28 tt.; T. 2: 5058 pp.; T. 3: 591 pp.
- CHYZER C., KULCZYŃSKI L. 1891-1897. *Araneae Hungariae*. Secundum collectiones a Leone BECKER pro parte perscrutatas. 1-2. Budapestini. T. 1: 168 + 3 pp., 6 tt.; T. 2: 366 pp., 10 tt.
- KAJAK A. 1960. Zmiany liczebności pajaków na kilku łąkach. Ekol. pol. A, Warszawa, 8: 199-228, 8 wykr., 7 tbl.
- KARPIŃSKI J. J. 1956. Pajaki (*Araneida*) w biocenozie Białowieskiego Parku Narodowego. Rocz. Nauk leśn., Warszawa, 14: 163-200, 8 tbl.
- KRATOCHVÍL J., MILLER F. 1938. K poznání myrmekofilních pavouků Československa. Ent. Listy, Brno, 1: 5-13, 1 f.
- KULCZYŃSKI W. 1881. Wykaz pajaków z Tatr, Babięj góry i Karpat szlązkich z uwzględnieniem pionowego rozsiedlenia pajaków żyjących w Galicyi zachodniej. Spraw. Kom. fizyogr., Kraków, 15: 248-322.
- KULCZYŃSKI W. 1882a. Opisy nowych gatunków pajaków z Tatr, Babięj góry i Karpat szlązkich. Pam. Akad. Um. Wydz. mat.-przyr., Kraków, 8: 1-42, tt. 1-3.
- KULCZYŃSKI W. 1882b. Spinnen aus der Tatra und den westlichen Beskiden. Krakau, 34 pp.
- LEBERT H. 1876. Verzeichniss Schlesischer Spinnen mit Aufzählung der schlesischen Myriapoden. Tübingen, 63 pp.
- LOCKET G. H., MILLIDGE A. F. 1951-1953. British Spiders. 1-2. London, T. 1: IX + 310 pp., 142 ff., 1 t., T. 2: VII + 449 pp., 254 ff.
- ŁUCZAK J. 1953. Zespoły pajaków leśnych. Ekol. pol., Warszawa, 1: 57-94, 1 f., 23 wykr., 9 tbl.
- ŁUCZAK J. 1954. Dwa zespoły pajaków. Ekol. pol., Warszawa, 2: 447-463, 5 wykr., 5 tbl.
- ŁUCZAK J. 1960. Rozmieszczenie piętrowe pajaków w lesie. Ekol. pol. B, Warszawa, 6: 39-50, 6 tbl.
- MIKULSKA I. 1950. Materiały do poznania pajaków jako elementu składowego biocenozy kilku lasów Karpat Śląskich. Pr. biol. Wyd. śląsk. PAU, Kraków, 2: 111-140, 4 ff., 1 tbl., 4 tt.
- MIKULSKA I. 1955. Rozmieszczenie pajaków w pasie nadbrzeżnym jeziora Wigry. Ekol. pol. A, Warszawa, 3: 33-64, 7 ff., 6 tbl.
- MILLER F. 1947. Pavoučí zvířena hadcových stepí u Mohelna. Mohelno, 7. Brno, 107 pp., 16 tt.
- MILLER F., KRATOCHVÍL J. 1939. Einige neue Spinnen aus Mitteleuropa. Sborn. ent. Odd. nár. Mus., Praha, 17: 32-38, 14 ff.
- PETRUSEWICZ K. 1937. Katalog der echten Spinnen (*Araneae*) Polens. Festschr. E. STRAND, Riga, 3: 140-216, 1 mapa, 1 tbl.
- PILAWSKI S. 1961. Późnojesienne aspekty pajaków kilku sąsiadujących biotopów w okolicy Lublińca (woj. katowickie). Przegl. zool., Wrocław, 5: 221-231.
- PILAWSKI S. 1962. Wstępne badania pajaków w Karkonoskim Parku Narodowym. Acta Univ. wratisl., Wrocław, 3: 181-188, 1 tbl.
- PILAWSKI S. 1963. Pajaki nowe dla fauny Dolnego Śląska. Przegl. zool., Wrocław, 7: 43-52.
- PILAWSKI S. 1965. O kilkunastu gatunkach pajaków w Sudetach Śląskich nowych dla fauny Dolnego Śląska i Polski. Przegl. zool., Wrocław, 9: 254-265.
- PILAWSKI S. 1966. Wstępne badania pajaków okolic Kudowy-Zdroju (woj. wrocławskie). Przegl. zool., Wrocław, 10: 39-48.
- REIMOSER E. 1937a. Spinnentiere oder *Arachnoidea* VIII, 16. Familie: *Gnaphosidae* oder Plattbauchspinnen. Die Tierwelt Deutschlands, 33. Jena, pp. 1-41, 92 ff.

- REIMOSER E. 1937b. Spinnentiere oder *Arachnoidea* VIII, 18. Familie: *Clubionidae* oder Röhrenspinnen. Die Tierwelt Deutschlands, 33. Jena, pp. 45–99, 104 ff.
- ROEWER C. Fr. 1942–1954. Katalog der *Araneae* von 1758 bis 1940. 1–2. Bremen, Bruxelles, T. 1: 1040 pp.; T. 2: 1751 pp.
- SCHENKEL E. 1929. Spinnen vom Riesengebirge, gesammelt von E. NIELSEN. Ent. Medd., København, 16: 335–338, 2 ff.
- TULLGREN A. 1946. Fam. 5–7. *Clubionidae*, *Zoridae* och *Gnaphosidae*. Svensk spindelfauna, 3. Stockholm, 141 pp., 39 ff., 21 tt.
- WIEHLE H. 1937. Spinnentiere oder *Arachnoidea* VIII, 26. Familie: *Theridiidae* oder Haubennetzspinnen (Kugelspinnen). Die Tierwelt Deutschlands, 33. Jena, pp. 119–222, 286 ff.
- WIEHLE H. 1956. Spinnentiere oder *Arachnoidea* (*Araneae*). 28. Familie *Linyphiidae*-Bal-dachinspinnen. Die Tierwelt Deutschlands, 44. Jena, 337 pp., 551 ff.
- WIEHLE H. 1960. Spinnentiere oder *Arachnoidea* (*Araneae*). XI: *Micryphantidae* – Zwergspinnen. Die Tierwelt Deutschlands, 47. Jena, 620 pp., 1147 ff.
- WIEHLE H. 1963. Spinnentiere oder *Arachnoidea* (*Araneae*). XII. *Tetragnathidae* – Streckspinnen und Dickkiefer. Die Tierwelt Deutschlands, 49. Jena, 76 pp., 124 ff.

РЕЗЮМЭ

В работе приведены 51 вид пауков из территории Польши из коллекции Зоологического Института Польской Академии Наук в Варшаве. Большинство из них было до сих пор известно только из нескольких находок в Польше, а следующих 8 являются новыми для фауны страны: *Meioneta gulosa* (L. KOCH), *Centromerus sellarius* (SIM.), *Bathyphantes similis* KULCZ., *Lepthyphantes collinus* (L. KOCH), *Peponocranium praeceps* MILLER, *Trichoncus affinis* KULCZ., *Tetragnatha dearmata* THOR., *Zelotes apricorum* (L. KOCH).

ZUSAMMENFASSUNG

Die Arbeit enthält eine Übersicht von 51 Spinnenarten aus der Sammlung des Zoologischen Instituts der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Warszawa. Die meisten Arten waren bisher nur von einzelnen Fundorten in Polen bekannt und die folgenden 8 Arten sind für die polnische Fauna neu: *Meioneta gulosa* (L. KOCH), *Centromerus sellarius* (SIM.), *Bathyphantes similis* KULCZ., *Lepthyphantes collinus* (L. KOCH), *Peponocranium praeceps* MILLER, *Trichoncus affinis* KULCZ., *Tetragnatha dearmata* THOR. und *Zelotes apricorum* (L. KOCH).

Redaktor pracy – dr A. Riedel

Państwowe Wydawnictwo Naukowe – Warszawa 1966

Nakład 1350+100 egz. Ark. wyd. 1, druk. 0,75. Papier ilustr. kl. III, 80 g. B1. Cena zł 6, –

Nr zam. 80/66 – Wrocławska Drukarnia Naukowa – Z-2